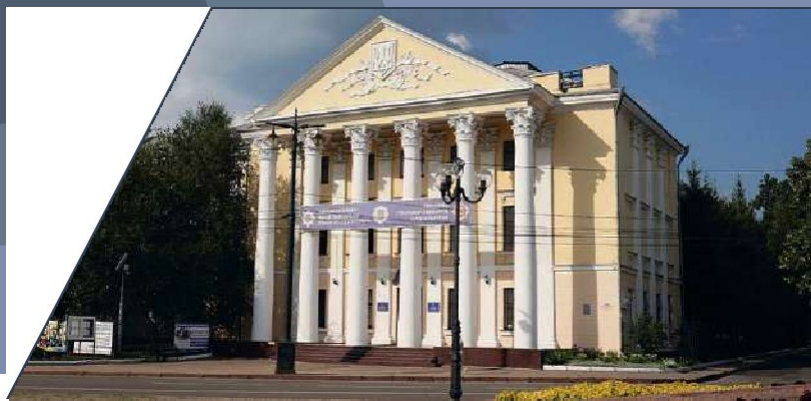

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ»

17 КВІТНЯ 2025 РОКУ

CUESC

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
17 квітня 2025 року**

УДК 351.862:342.78(477)(082)

Редакційна колегія:

БУГА Ганна – *голова редколегії* – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Члени редакційної колегії:

СТЕЦЮК Роксолана – завідувач редакційно-видавничого відділення відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент;

ШУРУН Ірина – науковий співробітник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ

A43

Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2025. 739 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ (протокол № 11 від 28.05.2025 року).

Збірник містить доповіді представлені на II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони» (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Видання розраховане на науковців закладів вищої освіти, представників Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Служби безпеки України, Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Служби судової охорони, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарату Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади і громадських організацій, а також усіх, хто цікавиться актуальними питаннями підготовки фахівців для сектору безпеки та оборони.

Усі доповіді представлено в авторській редакції.

УДК 351.862:342.78(477)(082)

© Автори, 2025

© ДонДУВС, 2025

ГЛУЩЕНКО Владислав, СЕМЕНИШИНА-ФІГОЛЬ Богдана РОЗВИТОК ПРАТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН З ІНОЗЕМНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ДЛЯ ОБМІНУ ДОСВІДОМ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРАКТИК ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	144
ГОДОРОЖА Ольга, ЗЕЛЕНСЬКИЙ Сергій ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЛОКЧЕЙНУ В УКРАЇНІ	148
ГОЛОВКОВ Олександр, ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ У ПРИФРОНТОВИХ ТА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ	150
ГОНЧАРУК Олександра, ЛУЧИК Василь ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ	154
ГОРБАЧ-КУДРЯ Іванна ВИКЛАДАННЯ ПОЛІЦЕЇСТИКИ У ЗМІШАНИЙ ТА ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМАХ НАВЧАННЯ	157
ГОРБУНОВ Руслан, МУХІНА Галина ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	161
ГОРБУНОВА Оксана МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ОБМІН ДОСВІДОМ ТА АДАПТАЦІЯ ДО ВИКЛИКІВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	164
ГРАДЕЦЬКА Наталія ПРАВОВА ОСВІТА ЯК ПІДГРУНТТЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІА ПРАВОВОЇ	167
ГРИЦАНЮК Віта СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ВІЙСЬКОВИХ І ВЕТЕРАНІВ У США ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	171
ГРОХОЛЬСЬКИЙ Вадим ВИЩА ЮРИДИЧНА ОСВІТА. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	174
ГУЗЕНКО Олена ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	178

Віта ГРИЦАНЮК,

*доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
кандидат політичних наук, доцент*

СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ВІЙСЬКОВИХ І ВЕТЕРАНІВ У США ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Соціальна робота у сфері оборони стала невід'ємним елементом комплексного підходу до забезпечення обороноздатності держави. В США існують спеціальні освітні програми з військової соціальної роботи. Соціальні працівники проходять стажування у військових закладах, вивчають психологію травми, основи кризового втручання, особливості роботи з військовими підрозділами. США – одна з країн, де система соціальної підтримки військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх родин функціонує дуже ефективно. Військовослужбовці США мають особливий досвід, що часто призводить до складних фізичних, психологічних та поведінкових наслідків, зокрема посттравматичного стресового розладу (ПТСР). За даними Департаменту у справах ветеранів США, поширеність ПТСР серед ветеранів залежить від періоду служби й характеру травм: від 12% до 30% колишніх військових мають симптоми цього розладу. Водночас проблема насильства в армії залишається гострою: до 23% жінок повідомляли про сексуальне насильство під час служби, а сексуальні домагання зазнавали до 38% чоловіків і 55% жінок [8].

Соціальні працівники, які працюють департаменті у Департаменті у справах ветеранів (VA) надають широкий спектр клінічних втручань, щоб задовольнити різноманітні потреби ветеранів, починаючи від запобігання самогубствам до кризових втручань і довготермінових клінічних втручань.

Соціальні працівники впливають на мільйони життів ветеранів, перевіряючи їх на схильність до самогубства та втручаючись за потреби, організовуючи виплати допомоги військовослужбовцям, зв'язуючи бездомних

ветеранів із житловими ресурсами або консультуючи ветеранів із пораненнями чи травмами. Практикуючи в усіх медичних і ветеранських центрах, якими керує Департамент у справах ветеранів США, їх охоплення є винятковим. Управління охорони здоров'я ветеранів (VHA), програма охорони здоров'я VA, є найбільшою інтегрованою мережею охорони здоров'я в країні [9]. Соціальні працівники VA підтримують клієнтів, надаючи широкий спектр послуг. Різноманітні потреби ветеранів варіюються від допомоги в адміністративних функціях до тривалого клінічного втручання.

Соціальні працівники у сфері оборони США виконують широкий спектр функцій, спрямованих на підтримку ветеранів та військовослужбовців. Робота починається із первинної зустрічі з ветераном та, за потреби, його близькими. На цьому етапі фахівець збирає інформацію про стан здоров'я, життєві обставини, досвід служби, а також оцінює поточні потреби клієнта. Це дозволяє скласти індивідуальний план лікування та соціальної підтримки.

У разі кризових ситуацій соціальний працівник надає емоційну підтримку та допомагає стабілізувати стан ветерана. Після завершення кризового втручання він сприяє формуванню довгострокових цілей, залучає клієнта до відповідних програм та координує доступ до необхідних послуг – як у межах Департаменту у справах ветеранів, так і в громадах. Окрема увага приділяється особам із високими ризиками – схильністю до самогубства, бездомністю чи складними медичними станами.

Після госпіталізації соціальний працівник бере участь у плануванні виписки та організації подальшого догляду: вдома чи в інших закладах. Він забезпечує безперервність догляду, координує лікування та соціальний супровід відповідно до потреб ветерана. Особливо важливою є підтримка у тривалому веденні випадків – це стосується ветеранів із комплексними проблемами, яким потрібна постійна увага, допомога у вирішенні юридичних питань, оформленні довіреностей чи документів на спадщину.

Крім того, соціальні працівники здійснюють адвокацію – представляють інтереси ветеранів, їхніх родин та опікунів, особливо в ситуаціях, коли ті не

можуть самостійно заявити про свої потреби. Також вони інформують ветеранів про доступні програми, допомагають долати стрес, втрати та сприяють досягненню особистих цілей.

Окремим напрямом є психотерапія: соціальні працівники проводять індивідуальні, групові та сімейні консультації, допомагаючи вирішити емоційні, поведінкові та ментальні труднощі, пов'язані з травматичним досвідом, зловживанням речовинами, фінансовими труднощами чи проблемами в міжособистісних стосунках. Такий підхід робить соціальну роботу невід'ємною частиною системи підтримки обороноздатності держави.

До провідних державних та недержавних організацій, що реалізують соціальні програми для військових і ветеранів у США, належать:

1. Department of Veterans Affairs (VA) – відповідає за медичне, соціальне й психологічне обслуговування ветеранів [2];

2. Military OneSource – інформаційний та консультаційний портал для військових та їхніх родин [4];

3. Wounded Warrior Project – неурядова організація, що надає підтримку ветеранам з інвалідністю [10];

4. U.S. Department of Health and Human Services – надає послуги з підтримки поведінкового здоров'я військовослужбовцям, ветеранам та їхнім родинам [9];

5. Home Base Veteran and Family Care – це некомерційна організація та приватна клініка, яка надає психіатричне лікування особам, пов'язаним із військовою службою [3];

6. PTSD: National Center for PTSD – центр надає послуги ветеранам і їх сім'ям, які мають посттравматичний стресовий розлад [5];

7. The National Coalition for Homeless Veterans (NCHV) – головний ресурсний центр, що координує допомогу громадам та державним установам у наданні житла, роботи, юридичної та іншої підтримки ветеранам, які ризикують опинитися бездомними [6];

8. Center Innovation and Research on Veterans and Military Families – центр надає тренінги з соціальної роботи для тих, хто працює з військовослужбовцями [1].

Досвід США у сфері соціальної роботи з військовослужбовцями та ветеранами демонструє ефективність інтеграції соціального супроводу в систему національної безпеки. Як показано вище, відпрацьовані механізми підтримки, спеціалізовані освітні програми для соціальних працівників, широке залучення державних та неурядових організацій дозволяють своєчасно реагувати на фізичні, психічні та соціальні потреби військових та їхніх родин.

Україна може значною мірою використати цей досвід для формування власної системи соціального захисту військових. Інтеграція соціальної роботи в оборонну політику є стратегічним кроком до зміцнення людського потенціалу Збройних сил та суспільної стійкості в цілому.

Список використаних джерел

1. Center for Innovation and Research on Veterans and Military Families. URL: <https://cir.usc.edu/>
2. Department of Veterans Affairs. URL: <https://www.va.gov>
3. Home Base Veteran and Family Care. URL: <https://homebase.org/>
4. Military OneSource. Information and support for military members and families. URL: <https://www.militaryonesource.mil/>
5. National Center for PTSD. URL: <https://www.ptsd.va.gov/>
6. National Coalition for Homeless Veterans (NCHV). URL: <https://nchv.org/>
7. Social Work License Map. Resources for military social workers. URL: <https://socialworklicensemap.com/social-work-careers/military-social-worker/resources/>
8. U.S. Department of Veterans Affairs. Social Workers. URL: <https://www.socialwork.va.gov/socialworkers.asp>
9. U.S. Department of Health and Human Services. URL: <https://www.usphs.gov/>
10. Wounded Warrior Project. Support for injured veterans. URL: <https://www.woundedwarriorproject.org/>

Вадим ГРОХОЛЬСЬКИЙ,
*провідний науковий співробітник Національного
 юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
 кандидат юридичних наук, доцент*